

Asist. mag. Mateja Škufca Sterle, dr.med.spec.

SNMP, SIM center, ZD Ljubljana

PRISTOP K POŠKODOVANCU NA TERENU

„SCOOP AND RUN“

„STAY AND PLAY“

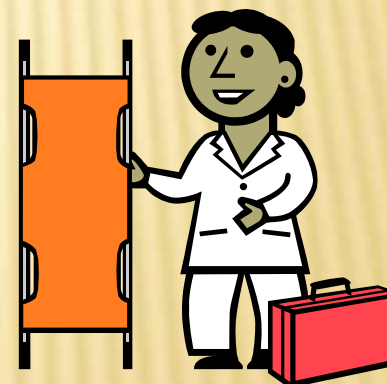
„SCOOP AND RUN“

- ✘ Dragocen čas
- ✘ Usodna sicer reverzibilna stanja

„STAY AND PLAY“

- ✘ Neusodna sicer reverzibilna stanja
- ✘ Izguba dragocenega časa

✘ 31.8.1997

✘ Francija, prometna nesreča predor Alma

„SCOOP AND RUN“

„STAY AND PLAY“

KAJ JE BOLJE?

KAJ JE POTREBNO NAREDITI NA TERENU?

- ✘ Identifikacija življenjsko ogroženega pacienta (pregled poškodovanca, mehanizem nesreče)
- ✘ Nujni posegi in postopki (če so potrebni)
- ✘ Priprava in hiter transport

KAJ JE BOLJE?

- ✘ Ali korist opravljene intervencije na terenu prevaga posledice podaljševanja časa oskrbe na terenu?

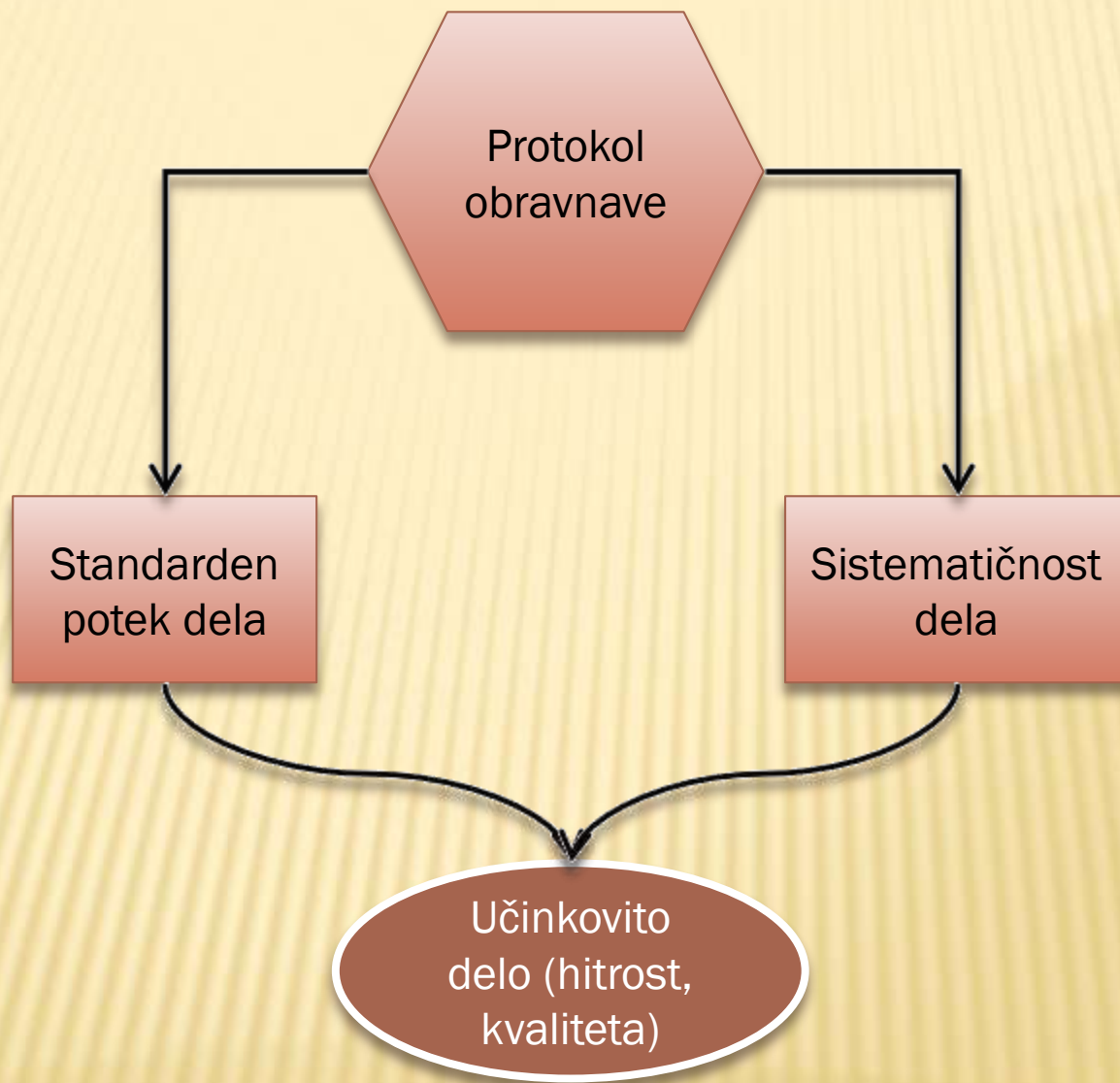
- ✘ DA.

Pomemben člen v verigi preživetja!

- + Čas (pritisk časa)
- + Stresne okoliščine
- + Odločitve o diagnostiki in zdravljenju

Obravnava:

- × Kompleksna,
- × Timsko delo
- × Ne dopušča zakasnitev v oskrbi, nesporazumov, napak....

PREHOSPITALNI PROTOKOLI OBRAVNAVE POŠKODOVANCA

✘ PHTLS (Prehospital Trauma Life Support)

- ✘ American College of Surgeons
- ✘ NAEMT (National Association of Emergency Medical Technicians)

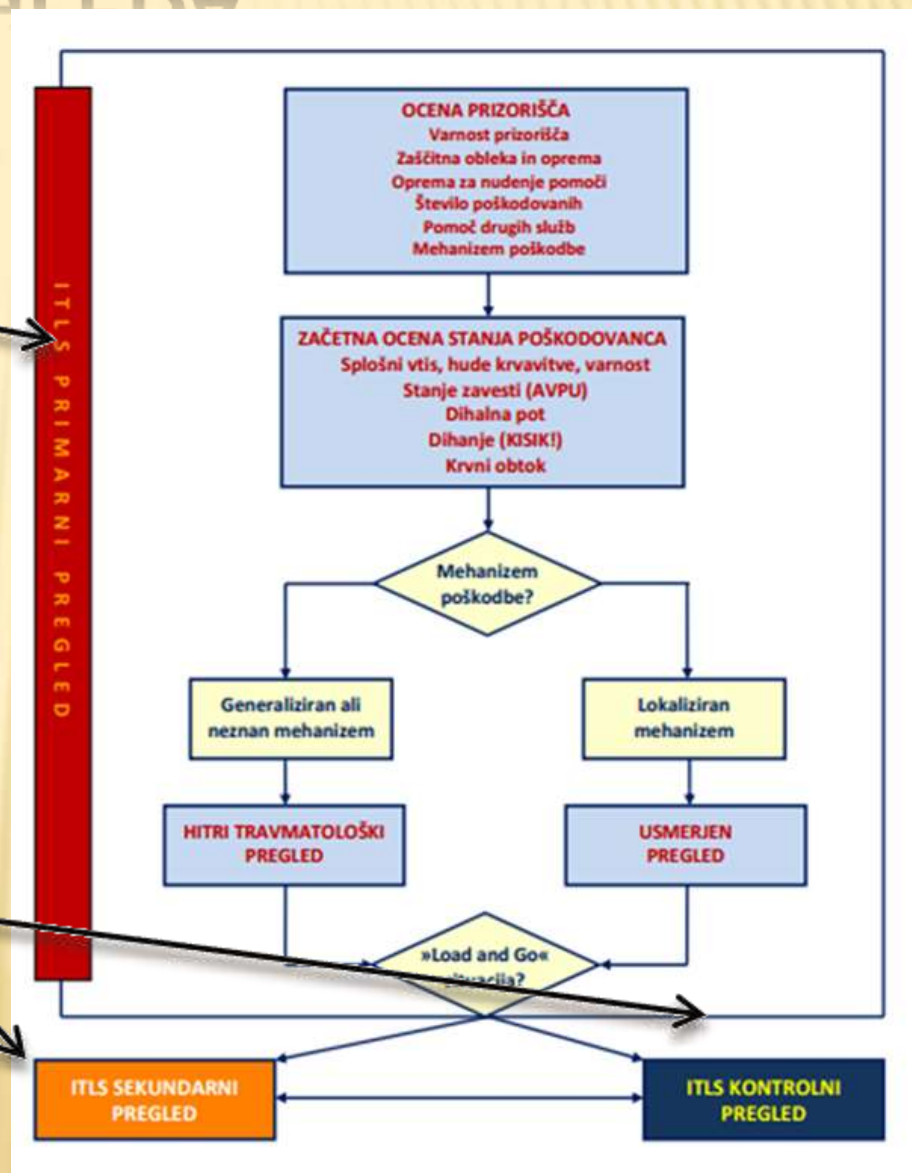
✘ ITLS (International Trauma Life Support)

- ✘ ACEP (ameriško združenje urgentnih zdravnikov)
- ✘ NAEMSP (nacionalna zveza zdravnikov v nujni medicinski pomoči)

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

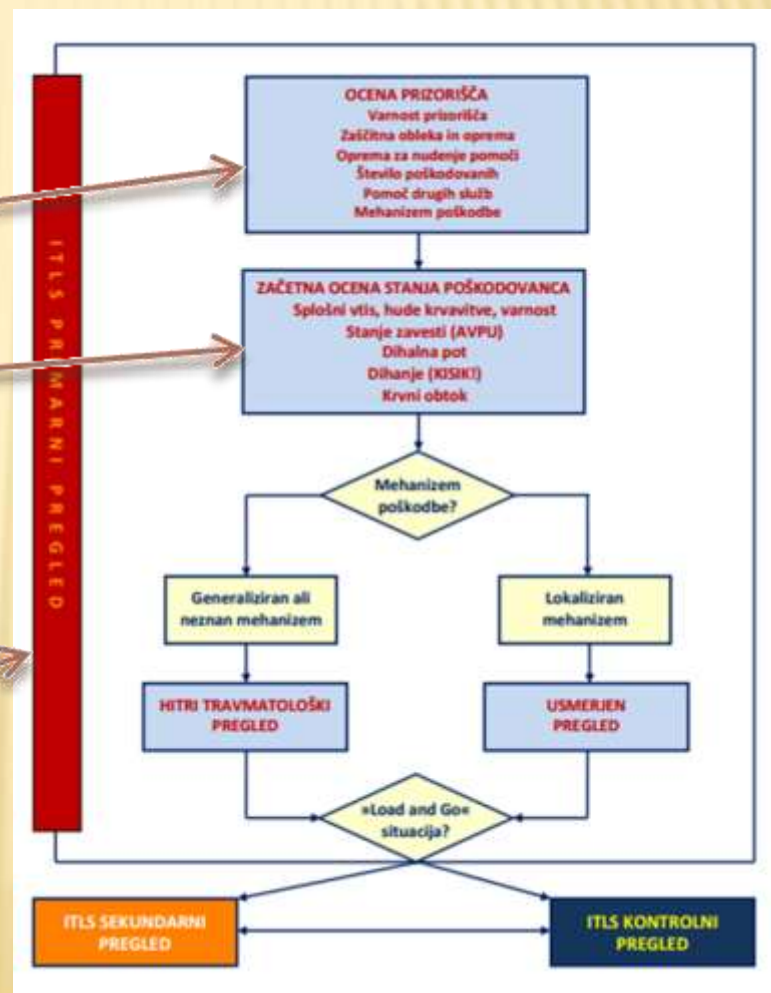
- ✘ PRIMARNI PREGLED
- ✘ SEKUNDARNI PREGLED
- ✘ KONTROLNI PREGLED

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

PRIMARNI PREGLED POŠKODOVANCA:

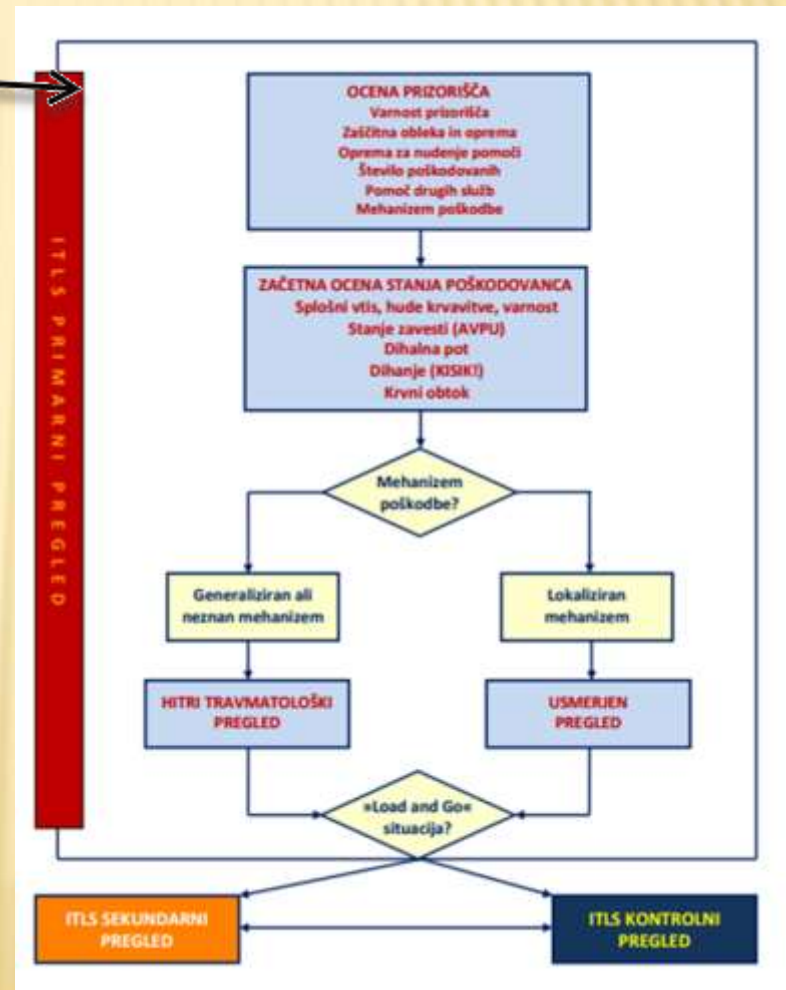
- ✘ Ocena prizorišča
- ✘ ABC
- ✘ Hitri travma pregleda ali usmerjen pregled poškodovanca

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

OCENA PRIZORIŠČA:

- ✘ Varnost na prizorišču
- ✘ Oprema/zaščita za delo
- ✘ Oprema, potrebna za delo
- ✘ Število poškodovancev
- ✘ Pomoč drugih služb
- ✘ Mehanizem poškodbe

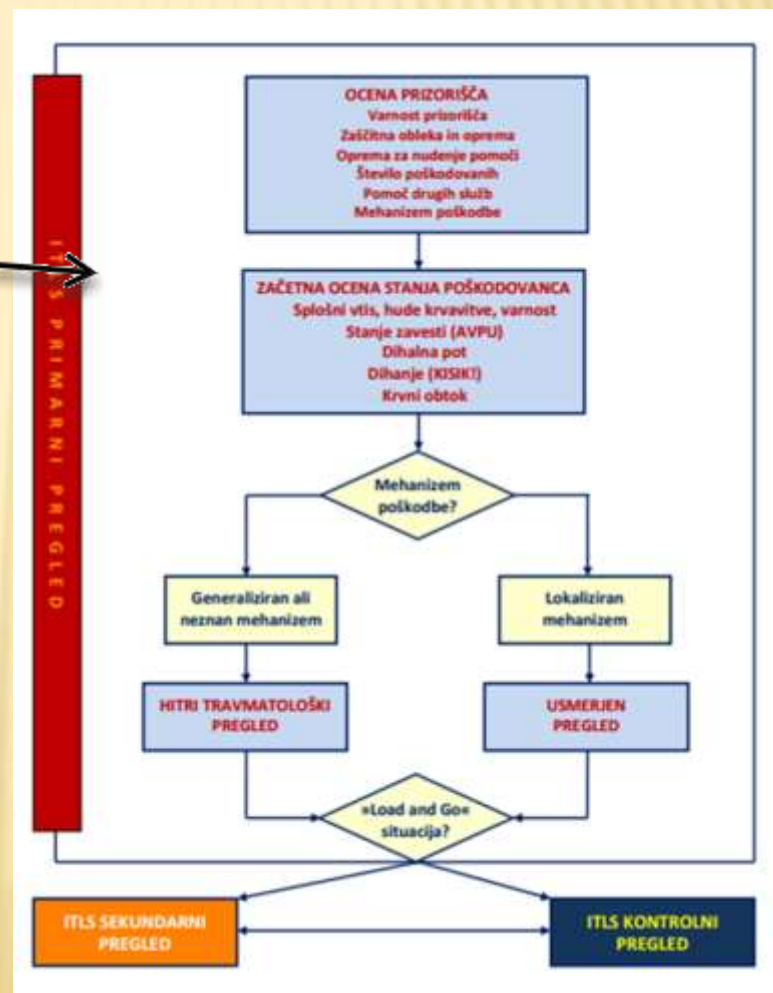

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

ZAČETNA OCENA STANJA POŠKODOVANCA:

- ✘ Splošni vtis, hude krvavitve
- ✘ AVPU
- ✘ A – airway
- ✘ B – breathing
- ✘ C - circulation

ZAČETNA OCENA
STANJA
POŠKODOVANCA:

- ✘ **zavest (AVPU)**
- ✘ **prvi vtis**
- ✘ A-airway
- ✘ B-dihanje
- ✘ C-cirkulacija

ZAČETNA OCENA STANJA POŠKODOVANCA:

- ✗ zavest
- ✗ prvi vtis
- ✗ **A-airway**
- ✗ B-dihanje
- ✗ C-cirkulacija
- ✗ Pogovarja se
- ✗ Smrči (sprostitev dihalne poti)
- ✗ Grgra (aspiracija)
- ✗ Nezavest (sprostitev dih.poti, dihanje?)

ZAČETNA OCENA STANJA POŠKODOVANCA:

- ✘ zavest
- ✘ prvi vtis
- ✘ A-airway
- ✘ **B-dihanje+kisik**
- ✘ C-cirkulacija

ZAČETNA OCENA STANJA POŠKODOVANCA:

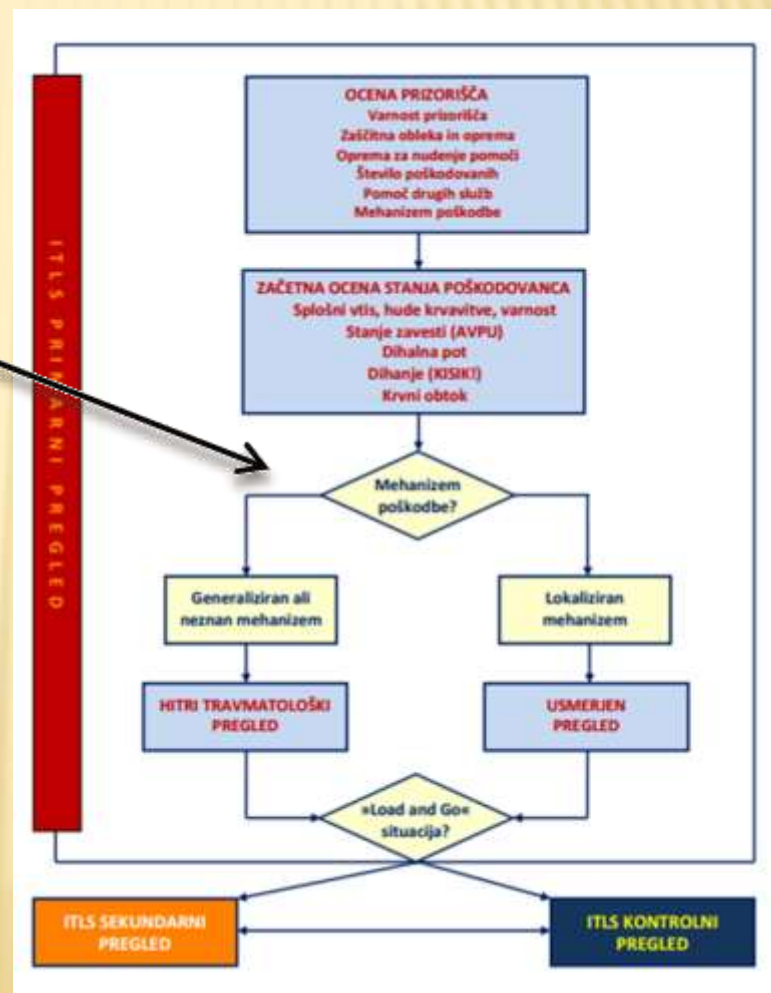
- ✘ zavest
- ✘ prvi vtis
- ✘ A-airway
- ✘ B-dihanje
- ✘ **C-cirkulacija**

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

MEHANIZEM NESREČE:

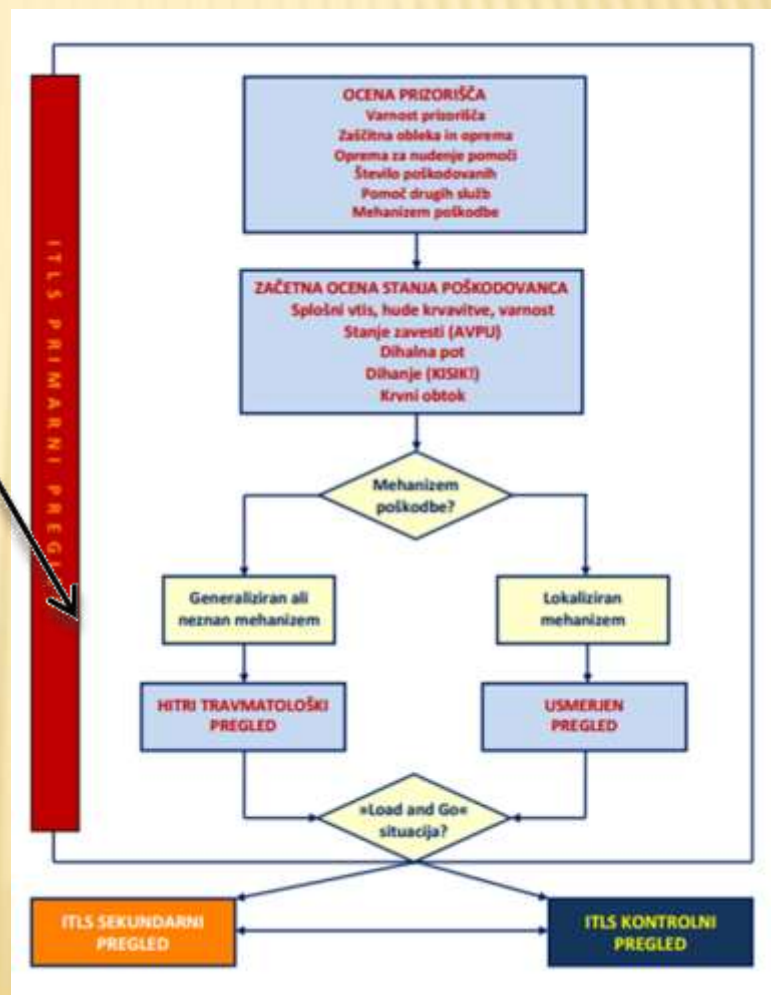
- ✘ Generaliziran
- ✘ Fokusiran
- ✘ Nejasen

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

HITRI TRAVMA PREGLED
CELEGA TELESA / USMERJEN
PREGLED:

- ✘ Glava
- ✘ Vrat
- ✘ Prsni koš
- ✘ Trebuh
- ✘ Medenica
- ✘ Okončine
- ✘ Hrbet
- ✘ V primeru motnje zavesti:
kratek nevrološki+glukoza

HITRI TRAVMA PREGLED

- × **Glava**
- × **Vrat+vratna opornica**
- × Prsni koš
- × Trebuh
- × Medenica
- × Okončine
- × hrbet

✘ HITRI TRAVMA PREGLED

✘ Glava

✘ Vrat

✘ **Prsni koš**

✘ Trebuh

✘ Medenica

✘ Okončine

✘ hrbet

✘ HITRI TRAVMA PREGLED

- ✘ Glava
- ✘ Vrat
- ✘ Prsni koš
- ✘ **Trebuh**
- ✘ Medenica
- ✘ Okončine
- ✘ hrbet

- ✘ HITRI TRAVMA PREGLED
- ✘ Glava
- ✘ Vrat
- ✘ Prsni koš
- ✘ Trebuh
- ✘ **Medenica**
- ✘ Okončine
- ✘ hrbet

-
- ✘ Če ugotovimo nestabilno medenico, pregleda ne ponavljamo (niti na terenu niti v bolnišnici)!

- ✘ HITRI TRAVMA PREGLED
- ✘ Glava
- ✘ Vrat
- ✘ Prsni koš
- ✘ Trebuh
- ✘ Medenica
- ✘ **Okončine**
- ✘ hrbet

- ✘ HITRI TRAVMA PREGLED
- ✘ Glava
- ✘ Vrat
- ✘ Prsni koš
- ✘ Trebuh
- ✘ Medenica
- ✘ Okončine
- ✘ **hrbet**

- ✘ Nestabilna medenica, obojestranski zlom stegnenic – NE OBRAČAMO V OSI, temveč poškodovanca zajemamo ali pa ga dvignemo v osi
- ✘ Fiksacija nestabilne medenice
- ✘ Poškodba hrbtenice z nevrološkimi izpadi

Če gre za kritičnega pacienta,
je potreben čim hitrejši prevoz v
bolnišnico.

Vitalni znaki (pulz, fr. dihanja, tlak)

Monitoring

Kratek nevrološki pregled (v primeru motnje zavesti): GCS, zenici, znaki cerebralne herniacije.

Glukoza in drugi dejavniki, ki vplivajo na zavest!

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

SAMPLE anamneza:

S - symptoms

A – allergies

M - medications

P – past medical history

L – last meal

E – events preceding the incident

PROTOKOL ITLS PREGLEDA

Kritično stanje pacienta, ko na terenu ne smemo izgubljati časa

„LOAD AND GO“

Ekipa NMP:

- ✘ Vodja ekipe
- ✘ Ena oseba pri glavi
- ✘ Ena oseba izvaja posege

Vodja ekipe, ki opravlja pregled, ga prekine v primerih:

- ✘ Neposredna nevarnost, ki preti ekipi in/ali poškodovancu
- ✘ Zapora dihalne poti, ki je oseba zadolžena za dihalno pot ne more razrešiti
- ✘ Zastoj srca

Prednosti ITLS protokola:

- ✘ Hiter pregled in identifikacija ogrožujočih stanj
- ✘ Sistematičen pregled
- ✘ Standardiziran pregled
- ✘ Pravna zaščita

KONTROLNI PREGLEDI POŠKODOVANCA

- ✘ Spremembe stanja poškodovanca
- ✘ Stalno ponavljamo
- ✘ Po vsaki opravljeni intervenciji
- ✘ Po vsakem premiku poškodovanca
- ✘ Ob vsaki spremembi v stanju poškodovanca

KONTROLNI PREGLEDI POŠKODOVANCA

- ✘ Počutje, mentalni status
- ✘ A - airway
- ✘ B – breathing
- ✘ C- circulation
- ✘ Pljuča, abdomen
- ✘ Identificirane poškodbe
- ✘ preverimo, vse, kar smo naredili

KRITIČNI POSTOPKI – POSTOPKI, KI JIH JE TREBA OPRAVITI NA MESTU

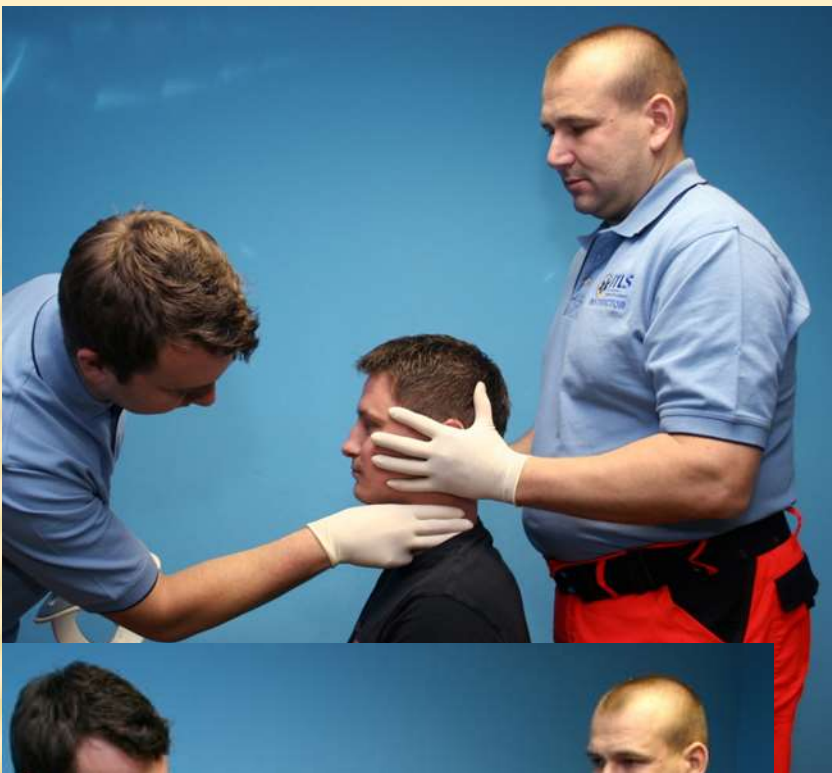
- × sprostitvev dihalne poti
- × pomoč pri dihanju/umetno dihanje
- × kisik
- × začetek oživljanja
- × vratna opornica in imobilizacija poškodovanca na zajemalna nosila/dolgo desko
- × zaustavljanje velikih krvavitev
- × oskrba odprte rane prsnega koša
- × stabilizacija nestabilnega prsnega koša
- × igelna torakocenteza tenzijskega pnevmotoraksa
- × stabilizacija zabodenih predmetov

IMOBILIZACIJSKA SREDSTVA

- ✘ Vratna opornica
- ✘ Zajemalna nosila
- ✘ Pripomoček za imobilizacijo sedečega poškodovanca
- ✘ Hitra ekstrikacija poškodovanca
- ✘ Nujno reševanje

VRATNA OPORNICA

KED

ZAJEMALNA NOSILA

NUJNO REŠEVANJE – IZNOS PACIENTA

HITRA EKSTRIKACIJA

VPRAŠANJA?

ZAKLJUČEK

- ✘ Pomemben člen v verigi preživetja hudo poškodovanega
- ✘ Protokoli obravnave

- ✘ Ali korist opravljene intervencije na terenu prevaga posledice podaljševanja časa oskrbe na terenu zaradi te intervencije? **DA**